

Iin kunnanhallituksen lausunto Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle

Asia: Lausuntopyyntö dnro 344/03.04.04.04.16/2023

Lausunto Iin Kovasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymispäätöstä koskevaan Eija Alaraasakan, Aila Paason ja Teuvo Pernun valitukseen

Muutoksenhaunalainen päätös:

Iin kunnanvaltuusto, 06.02.2023

Iin kunnanhallituksen lausunto 24.2.2023 päivätyssä valituksessa esitettyihin vaatimuksiin ja perusteluihin

Valittajan vaatimukset ja perustelut

Pyydämme kunnioittavasti, että hallinto-oikeus kumoaa Iin kunnanvaltuuston päätöksen 6.2.2023 § 4, Iin Kovasinkankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan hyväksymisestä.

Vaadimme, että Iin Kovasinkankaan osayleiskaava palautetaan jatkovalmisteluun, joka toteutetaan Iin kunnan hallintosäännön edellyttämällä tavalla.

Vaadimme, ettei elintärkeiden pohjavesialueiden läheisyyteen suunniteltua tuulipuistokaavaa hyväksytä ennen tehtyjen maatulokaluotausten mittaustulosten perusteellista analyysia, ELY:n lausuntoa tutkimustuloksista sekä maatulokaluotausraportissa ilmenneiden oletettujen pohjavesiesiintymien tarkempia jatkotutkimuksia.

Vaadimme, että jatkovalmisteluvaiheessa kaavanlaatija noudattaa erityistä tarkkuutta ja huolellisuutta pohjavesialueiden tutkimustulosten analysoinnissa sekä vastineiden laadinnassa. Vastineden hyväksymisvaiheessa tulee päättäjien kiinnittää huomiota vastineiden arviointiin ja laadulliseen tarkasteluun.

Vaadimme, että jatkovalmisteluvaiheeseen liitetään Iin vesiliikelaitoksen virallinen lausunto.

Vaadimme, että jatkovalmisteluvaiheessa otetaan huomioon EU:ssa 12.1.2021 hyväksytyn ja kansallisesti 2023 voimaan tulleen juomavesidirektiivin vaatimukset.

Vaadimme myös, ettei tuulivoimaloita rakenneta pohjavesialueiden läheisyyteen ennen kuin Iin kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on tehty.

Lisäksi Iin kunta tulee velvoittaa suorittamaan valittajien oikeudenkäyntikulut asiankäsittelymaksun osalta laillisine korkoineen kuukauden kuluttua päätöksenantopäivästä lukien.

Perustelut

- Iin Kovasinkankaan tuulivoimahanke ei ole edennyt Kuntalain ja Iin kunnan hallintosäännön mukaisesti ja päätös on muutoinkin lainvastainen.*

2. Kaava ei riittävästi ohjaa tuulivoimarakentamista alueella. Kaavassa ei ole arvioitu riittävästi tuulivoimarakentamisen vaikutuksia pohjavesiin alueella. Päätös ei perustunut riittävään tietoon.
3. Kaavanlaatijan esittämät vastineet kaavaprosessissa ovat puutteellisia ja myös osin harhaanjohtavia. Vastineiden hyväksymisvaiheessa ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota vastineiden arviointiin ja laadulliseen tarkasteluun.
4. Kaavaprosessin aikana ei ole esitetty lin vesiliikelaitoksen virallista lausuntoa kunnanvaltuuston kokoukseen mennessä. Kunnanvaltuuston päätös on tehty siltä osin puutteellisin tiedoin.
5. Tuulivoimapuiston kaavoituksessa tulee ottaa huomioon vuoden 2023 alusta kansallisesti voimaan tulleen EU:n juomavesidirektiivin vaatimukset. Juomavesidirektiivi linjaa talousveden valvontaa ja vedentuotantoketjun toimintaa.
6. lin kuntaan ollaan laatimassa pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaa, joka osaltaan tulee linjaamaan ihmistoimintaa ja maankäyttöä pohjavesialueiden läheisyydessä.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Tuulivoimahanke ei ole edennyt Kuntalain ja lin kunnan hallintosäännön mukaisesti

Valittajan valitus

Kunnallinen päätöksenteko perustuu Kuntalakiin ja kunnan hallintosäännön määräyksiin. Kuntalain 12 luku sisältää säännökset kunnan päätöksenteko- ja hallintomenettelystä. Kuntalain § 90 määrittelee hallintosäännön sisällön.

lin kunnan hallintosäännön mukaisesti (päivitetty 28.02.2022) ja § 5 mukaan kunnanhallitus nimeää maapoliittisen jaoston, jossa on viisi (5) jäsentä. Jäsenistä kolmen (3) tulee olla kunnanhallituksen jäseniä. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja tulee nimetä kunnanhallituksen jäsenistä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Jaoston jäsenen vaalikelpoisuutta koskee, mitä Kuntalain 30 §:n 5 momentissa todetaan: "Kunnanhallituksen jaostoihin sovelletaan, mitä asianomaisesta toimielimestä säädetään".

Kunnanhallituksen maapoliittisen jaoston tehtävät ja toimivalta hallintosäännön 25 § mukaisesti ovat seuraavat: 1. ohjaa kaavojen suunnittelua ja välittää informaatiota päätöksentekijöille 2. valmistelee kaavoitusta koskevat sopimukset 3. valmistelee kaavojen toteuttamissopimukset 4. pohtii yhdyskuntarakennetta ja ohjelmoi pitkän aikavälin kaavoitusta 5. valmistelee kasvusuuntaselvitykset 6. valmistelee maanhankinnan tarveselvitykset 7. varmistaa kasvusuuntaa tukevat maareservit 8. ohjaa hintatason määrittelyä ja maanhankintaa 9. valmistelee maapoliittisen ohjelman.

Maapoliittinen jaosto on kokoontunut vuoden 2021 aikana 5 kertaa, vuoden 2022 aikana 2 kertaa ja vuoden 2023 aikana 1 kerran. Yhdessäkään kokouksessa ei ole käsitelty Kovan kankaan tuulivoimahanke eikä ohjattu suunnittelua eikä valmisteltu sopimuksia. Kovan kankaan tuulivoimahanke ei ole edennyt lin kunnanhallintosäännön edellyttämällä tavalla. Menettely on Kuntalain vastainen.

Kunnanhallituksen lausunto

Maapoliittinen jaosto on kunnanhallituksen alainen viisihenkinen jaosto. Maapoliittisen jaoston viidestä jäsenestä neljä on kunnanhallituksen jäseniä. lin hallintosäännössä maapoliittisen jaoston tehtävä on mm. ohjata kaavojen suunnittelua ja välittää informaatiota päätöksentekijöille. Maapoliittisella jaostolla ei ole päätösvaltaa asioista, sitä käyttää kunnanhallitus. lin hallintosäännön mukaan lin kunnanhallituksen tehtävä ja toimivalta on mm. päättää maankäyttö- ja rakennuslain alaisista asioista, joita ei ole laissa määrätty kunnanvaltuuston tai muun viranomaisen päätettäväksi

sekä asioista, joita ei ole tällä hallintosäännöllä määrätty rakennuslautakunnan tehtäväksi (pykätä ja liite).

Kunnanjohtaja yhdessä kunnanhallituksen puheenjohtajan kanssa ovat katsoneet, että Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaavaa käsitellään kunnanhallituksessa, jolloin luottamushenkilöiden tiedonsaanti ja ohjaukseen osallistaminen on ollut laajaa. Kunnanjohtaja toimii maapoliittisen jaoston esittelijänä ja kunnanhallituksen puheenjohtaja jaoston puheenjohtajana. Kuntalaki 92 § toteaa, että kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja ja hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija voivat ottaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi asian, joka on tämän lain nojalla siirretty kunnanhallituksen alaisen viranomaisen tai kunnanhallituksen jaoston toimivaltaan ja jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen. Maapoliittisella jaostolla ei ole päätösvaltaa, vaan sitä käyttää kunnanhallitus. Kunnanhallitus lausuu, että kaavatyössä ei ole toimittu kuntalain tai kunnan hallintosäännön vastaisesti eikä se näin anna perusteita kumota kunnanvaltuuston 6.2.2023 § 4:n mukaista päätöstä kaavan hyväksymisestä.

2. Yleiskaava ei riittävästi ohjaa tuulivoimarakentamista alueella. Kaavassa ei ole arvioitu riittävästi tuulivoimarakentamisen vaikutuksia pohjavesiin alueella. Päätös ei perustunut riittävään tietoon.

Valittajan valitus

Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin Maankäyttö- ja rakennuslain § 9 mukaisesti. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 § 1 momentin mukaan selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset. Laadittaessa Maankäyttö- ja rakennuslain § 77 a tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa on huolehdittava siitä, että yleiskaava ohjaa riittävästi tuulivoimarakentamista alueella.

Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain § 77 a tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jota voidaan käyttää yleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueilla (tv-alueilla). Kaavaselostuksessa kaava-alueelle todetaan sijoittuvan kaksi pohjavesialuetta, Tiironkangas (11972051) ja Välikangas (11972053), jotka on luokiteltu vedenhankintaa varten tärkeiksi pohjavesialueiksi. Kaavaselostuksessa todetaan, että tv-alueiden sisällä voimaloiden lopulliset sijainnit määritellään vasta rakennuslupavaiheessa. Kyseessä on kuitenkin lin alueen tärkein pohjavesialue, jonka maankäyttöä nimenomaan yleiskaavan tulee ohjata.

Kaava-alueella on tehty Oulun yliopiston Geofysiikanlaitoksen, opetuksen ja tutkimuksen tarpeisiin liittyen 1970 - 80 -luvulla geofysikaalisia sähkömagneettisia mittauksia ja erillisiä luotauksia sekä Geologian tutkimuskeskuksen matalalentomittauksia. Tulokset osoittivat eteläisen lin alueen olevan yhtenäinen pohjavesialue. Suhteellisen ohuen pohjavesikerroksen sisältävä alue on useita kymmeniä neliökilometrejä laaja yhtenäinen alue, jossa korkeusvaihtelut ovat vähäisiä. Yhtenäisyyttä tukee se, että alueella on useita pohjavesilampia, mm. Matolampi, Meriänjärvi ja Kaunislampi. Merkittäviä pohjaveden purkautumispaikkoja ei ole. (Teuvo Pernu, geofyysikko, emeritus)

Geo-Work Oy teki Kovasin Tuulivoima Oy:n toimeksiannosta kaava-alueella ja kaava-alueen pohjoispuolella maatutkaluotauksia tieurilla noin 17,2 km pituisella matkalla 1.10-12.10.2022. Linjaukset tehtiin osin aikaisempien, 1970 - 80 -luvulla tehtyjen, tutkimusten pohjalta. Maatutkaluotausten perusteella maaperässä todettiin esiintyvän maaperäkartan tulkinnan lisäksi hiekkaa Rajalan Kovasin -alueen pohjoispuolella ja Ahvenojan välisellä alueella. Geo-Work Oy:n laatimassa maatutkaluotausraportissa esitetään topografiaan sidottu pituusleikkaus tulkintoihin metrimittakaavassa ja sen alla tutkaprofiili, aikamittakaavassa, jolle on tehty tulkinta.

Linjatulkinnossa ilmenee lajittunutta ainesta, joka kertoo mahdollisesta pohjavedestä linjoilla L4 paaluvälillä 1-36, L4.1 paaluväleillä 39-56 ja 66-71, LS paaluväleillä 52-83. Mylly 4 sijoittuu lähelle L4.1 linjaa, mylly 5 sijoittuu lähelle LS linjaa ja mylly 6 lähelle L4.1 linjaa. Lajittunut hiekka tarkoittaa, että mahdollinen pohjavesi kulkee lähellä pintaa ja alue on erittäin haavoittuva ihmistoiminnalle ja muulle maankäytölle. Kaavaselostuksessa on näiltä osin virheellistä ja myös puutteellista tietoa, kun kaavaselostuksessa todetaan, että kaksi tv-alueelle suunnitellusta tuulivoimalasta sijoittuu aivan pohjavesialueen tuntumaan, mutta kuitenkin siten, että voimaloiden perustukset ja tornit sijoittuvat pohjavesialueiden ulkopuolelle. Kaavoituksen yhteydessä tehdyt maatutkaluotaukset antavat viitettä siitä, että pohjavettä on myös muualla kuin karttaan merkityillä luokitelluilla pohjavesialueilla. Tätä ei ole otettu huomioon kaavaselostuksessa eikä tuulivoimaloiden sijoittelussa kaavakarttaan.

Kunnanhallituksen lausunto

Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaavan pohjana ovat toimineet laaditut selvitykset ja vaikutusten arviointi. Vaikutusten selvittämisen tarkoituksena on jo suunnittelun aikana saada tietoa suunnitteluratkaisujen merkityksestä ja siten parantaa lopullisen suunnitelman laatua ja estää haittoja. Vaikutusten selvittäminen perustuu alueelta käytössä oleviin perustietoihin ja selvityksiin, alueella suoritettuihin maastokäynteihin, karttatarkasteluihin, tehtyihin mallinnuksiin, osallisilta saataviin lähtötietoihin, lausuntoihin ja huomautuksiin sekä laadittavien suunnitelmien ympäristöä muuttavien ominaisuuksien analysointiin. Kaavaa on täsmennetty, täydennetty ja muutettu kaavatyön kuluessa selvitysten, vaikutusten arviointien ja saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta, kuten kaavatyöhön kuuluu. (Liitteet 1. ja 2.) Pohjavesiin liittyen Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaavan yhteydessä on laadittu maatutkaluotausraportti, jolla muodostettiin kuva maaperän laadusta ja kalliopinnan tasoista alueella (Liite 4). Vaikutusten arvioinnin ja tehtyjen selvitysten riittävyyttä on arvioitu kaavoitusprosessin eri vaiheissa vastuuviranomaisten toimesta mm. viranomaisneuvotteluin ja lausunnoin. Vastuuviranomaiset eivät ole tuoneet esille sellaisia seikkoja, joiden vuoksi kaavaa ei olisi voitu hyväksyä. He eivät myöskään ole valittaneet kaavan hyväksymisestä.

Kaava-alueelle sijoittuu kaksi pohjavesialuetta, Tiironkangas (11972051) ja Välikangas (11972053). Pohjavesialueet kuuluvat alueluokkaan 1, eli ne ovat vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita. Kaksi suunnitelluista voimaloista sijoittuu pohjavesialueen läheisyyteen, mutta kuitenkin siten, että voimaloiden kaikki rakenteet sijoittuvat pohjavesialueiden ulkopuolelle. Lähin voimalatorni on noin 390 metrin (siirretty noin 130 m etäemmäksi pohjavesialueesta) etäisyydellä Tiironkankaan pohjavesialueen reunasta ja 230 metrin etäisyydellä Välikankaan pohjavesialueen reunasta. Tiironkankaan pohjavesialueella sijaitsee kaksi vedenottamo, Tiironkangas (etäisyys lähimpään voimalaan noin 1,15 km) ja Ahvenkangas (etäisyys lähimpään voimalaan noin 1,8 km). Välikankaan pohjavesialueella sijaitsee Välikankaan vedenottamo (etäisyys lähimpään voimalaan noin 740 metriä). (Liite 2, s. 75)

Kovasinkankaan kaava-alueelle osittain sijoittuvalta Välikankaan pohjavesialueelta maanpinta laskee lähimmän tuulivoimalan suuntaan kohti maastopainannetta. Tiironkankaan pohjavesialueen ja lähimmän tuulivoimalan välillä on maastopainanteita. Myös kolmanneksi lähimmän tuulivoimalan ja Välikankaan pohjavesialueen välillä on maastopainanne. Pohjavesi ei virtaa tuulivoimaloiden suunnalta pohjavesialueille, eikä siten hankkeesta katsota aiheutuvan riskiä pohjavesialueiden pohjaveden laadulle tai alueelliselle talousveden hankinnalle. Myös maanrakennustöiden aiheuttamat muutokset pohjaveden virtauksissa ja vedenlaadussa ovat epätodennäköisiä. Kaava-alueen ulkopuolella, sen luoteispuolella sijaitseva Kotakankaan pohjavesialue on antikliinen eli pohjavettä ympäristöönsä purkava pohjavesialue, eikä hanke aiheuta muutoksi pohjaveden virtauksissa ja vedenlaadussa. (Liite 2 s.76 ja Liite 4)

Yleiskaava-alue sijoittuu pienellä alueella Tiironkankaan ja Välikankaan 1. luokan määritellyille pohjavesialueille. Tuulivoimaloiden rakennuspaikat sen sijaan eivät sijoitu luokitellulle

pohjavesialueelle, eikä todellista vaaraa pohjavedenlaadulle tai pohjaveden muodostumis- ja kulkeutumisolosuhteisiin ole (Liite 2, s.78). Yleiskaavassa tuulivoimalayksiköille soveltuvat sijaintipaikat on osoitettu tv-alueina. Kuten muussakin kaavoituksessa ja rakentamisessa, rakennelman / rakennuksen lopullinen tarkka paikka määritellään rakennusluvan yhteydessä, kun kaikki rakentamiseen liittyvät yksityiskohdat on ratkaistu. Pohjavesialueelle ei hankkeen yhteydessä rakenneta uusia teitä. Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaava ohjaa alueen rakentamista MRL 77 a § mukaisesti.

Tuulivoimaloiden ja niiden nostokenttien aiheuttama riski pohjavesien pilaantumiselle on hyvin pieni. Riski on pieni, koska voimalasta pohjavesialueelle on matkaa vähintään 230 metriä. Työn aikana voidaan mahdolliset öljy- tai polttoainevuodot havaita nopeasti ja ryhtyä vastatoimiin. Vuotoihin varaudutaan torjuntakalustolla. Kaikkien mahdollisten vuotojen kulkeutuminen pohjavesialueelle voidaan pysäyttää voimalapaikoilla tapahtuvalla torjunnalla ja eristämällä. Käytön aikana voimaloissa on käytössä automaattiset hälytysjärjestelmät, jotka ilmoittavat toimintahäiriöistä. Mahdolliset vuodot voidaan rajoittaa ja eristää voimala-alueelle ennen niiden kulkeutumista etäämmälle. Nykyaikaisten tuulivoimaloihin asennetut automaattiset järjestelmät, jotka mm. estävät öljyjen ja jäähdytysnesteiden vuodot toimivat käytännössä pitkälti samoilla periaatteilla: A) Anturit tunnistavat nesteiden vähentymisen, jolloin voimala pysähtyy ja/tai etävalvontaan tulee hälytys. B) Jos kaikki nesteet vuotavat kerralla, ne ohjautuvat aina tilavuuttaan suurempaan keräilyastiaan. Yleensä muuntajan kaukalo on tällainen. (Liite 2, s. 76-78)

Kaavassa ja sen ohjaamassa rakentamisessa ei oteta riskiä liittyen pohjaveden vaarantumiseen. Sen lisäksi, mitä edellä on kerrottu, on kaavassa lisäksi erillinen kaavamääräys: *Pohjavesialueella tapahtuvaa toimintaa ja rakentamista rajoittaa pohjaveden pilaamiskielto YSL 17 §, maaperän pilaamiskielto YSL 16 § ja VL 3 luvun 2 § vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus. Alueen suunnittelussa tulee varmistaa, että pohjaveden laatu ja määrällinen tila eivät heikenny, minkä varmistamiseksi suunnitelluista toimenpiteistä pohjavesialueen lähellä tulee pyytää erikseen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto.* (Liite 1)

Kunnanhallitus lausuu, että Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain § 9 mukaisesti ja että laaditut selvitykset antavat riittävät tiedot, joiden pohjalta on voitu arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset. MRL 77 a § mukainen Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaava ohjaa riittävästi tuulivoimarakentamista alueella (tv-alueilla). Näin ollen valittajan esittämiä perusteita kumota kunnanvaltuuston 6.2.2023 § 4: mukainen päätös kaavan hyväksymisestä ei ole.

3. Kaavanlaatijan esittämät vastineet kaavaprosessissa ovat puutteellisia ja myös osin harhaanjohtavia.

Valittajan valitus

Vastineiden hyväksymisvaiheessa ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota vastineiden arviointiin ja laadulliseen tarkasteluun.

Kaavanlaatijan vastineet valmisteluvaiheessa ja ehdotusvaiheessa saatuun palautteeseen koskien eteläisen lin pohjavesialueiden läheisyyttä ovat ylimalkaisia ja puutteellisia, eivätkä perustu todellisiin tutkimustuloksiin eikä analyysihin. Vastineet ovat pitkälti samoja, kopioituja lauseita, riippumatta siitä mitä lausunnoissa tai mielipiteissä esitetään. Esimerkiksi Kovasinkankaan tuulivoimayleiskaavan valmisteluvaiheen aineistosta ja kaavaluonnoksesta jätetty mielipide nro 17, jossa käsiteltiin vedenottamoiden menetysten ja taloudellisten seuraamusten riskejä ja toisaalta mielipide nro 9, jossa huomautettiin alueella toteutetuista geofysikaalisista tutkimuksista, pohjavesialueidenrajojen määrittämisestä ilman mittauksia ja kairauksia sekä uuden vesidirektiivin vaatimusten huomioimisesta, kuitataan kaavaluonnoksen vastineessa seuraavilla lauseilla, jotka

eivät perustu mihinkään tutkimuksiin: "Tuulivoimaloiden rakennuspaikat eivät sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle, eikä todellista vaaraa pohjaveden laadulle tai pohjaveden muodostumis- ja kulkeutumisolosuhteisiin ole. Voimaloiden ja niiden nosto kenttien aiheuttama riski vesien pilaantumiselle on hyvin pieni. Riski on hyvin pieni koska matkaa voimalasta pohjavesialueelle on vähintään 230 metriä".

Toinen esimerkkikaavaehdotuksen vastineista: ELY-keskus on lausunnossaan kaavaehdotukseen korostanut, että ELY-keskukseen on syytä olla yhteydessä lisätutkimuksista sekä erikseen pyytää lausunto tutkimusten valmistuttua, kun on tarkemmin tiedossa em. pohjavesialueiden läheisyyteen suunniteltujen toimenpiteiden (tiestö, ojat sekä tuulivoimaloiden rakentamista vaativat perusteet) laajuus. Maatutkaluotausten loppuraportti on valmistunut 26.10.2022. ELY-keskus ei ole saanut tuloksia eikä ole voinut antaa perusteellista lausuntoaan kunnanvaltuuston kokoukseen mennessä. Kaavoittajan vastineessa ELY-keskukselle sanotaan, että "maatutkaluotaukset on tehty ja tuulivoimalaitoksen sijainnit kaavakartalla on sijoitettu niin etäälle kuin se teknisesti on mahdollista."

Tuulivoimalan siirtäminen niin etäälle, kuin se teknisesti on mahdollista, ei ole riittävä perustelu sille, että tuulivoimala voidaan sijoittaa kartalla ja rakentaa esimerkiksi 230 metrin päähän oletetusta pohjavesialueesta. Kaavoituksen 2. viranomaisneuvottelussa, joka pidettiin 24.5.2022 Teams-etäneuvotteluna, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen edustaja korosti erityisesti, että etäisyys pohjavesialueisiin tulee olla tuulivoimalan maksimikorkeuden verran. Kovasin Tuulivoima Oy puolestaan on ilmoittanut kirjeessään 15.10.2019 ELY-keskukselle, että tuulivoimalaitoksia on 6 kpl, niiden kokonaisteho alle 45 MW ja voimaloiden kokonaiskorkeus enintään 300 metriä (ELY-keskus PÄÄTÖSPvm: 25.11.2019 Dnro: POPELY/2359/2019). kaava ei ole tuulivoimaloiden korkeuden ja etäisyyksien suhteen ELY-keskuksensuosituksen mukainen.

Kunnanhallituksen lausunto

Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaavan pohjana ovat toimineet laaditut selvitykset ja vaikutusten arviointi. Kaavaa on täsmennetty, täydennetty ja muutettu kaavatyön kuluessa selvitysten, vaikutusten arviointien ja saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta, kuten kaavatyöhön kuuluu. Lausuntoihin ja mielipiteisiin on annettu vastineet perustuen yllä oleviin kaavaselvityksiin ja vaikutusten arviointiin.

Valvovana vastuuviranomaisena ELY-keskus on ollut mukana osallisena kaikissa kaavanlaadinnan vaiheissa. ELY-keskus on osallistunut viranomaisneuvotteluihin (Liitteet 12 ja 13) sekä lausunut valmisteluvaiheen ja ehdotusvaiheen kaava-aineistoista. Lisäksi ELY-keskuksen kanssa on pidetty epävirallinen yhteistyöpalaveri ennen kaavan hyväksymistä valtuustossa. Palaverissa on haluttu vielä varmistaa, että pohjavesi on otettu kaavassa huomioon lain vaatimalla riittävällä tarkkuudella.

ELY-keskuksen lausunnon seurauksena kaavamääräyksiin lisättiin seuraava kohta: *Tärkeä ja vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue merkintään tulee lisätä: "Alueen suunnittelussa tulee varmistaa, että pohjaveden laatu ja määrällinen tila eivät heikenny, minkä varmistamiseksi suunnitelluista toimenpiteistä pohjavesialueen lähellä tulee pyytää erikseen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto.* Näin ollen vielä rakennuslupavaiheessa ELY-keskus arvioi toteutuksen vaikutuksista pohjaveteen sen lisäksi mitä YSL 17 - 16 § ja VL 3 luvun 2 § vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus määräävät. (Liite 18, s.2-3)

ELY-keskus on kaavaehdotukseen antamassaan lausunnossaan lisäksi huomauttanut, että ELY-keskukseen on syytä olla yhteydessä lisätutkimuksista sekä erikseen pyytää lausunto tutkimusten valmistuttua, kun on tarkemmin tiedossa em. pohjavesialueiden läheisyyteen suunniteltujen toimenpiteiden (tiestö, ojat sekä tuulivoimaloiden rakentamista vaativat perusteet) laajuus. Edellä mainittujen toimenpiteiden laajuus tarkentuu rakennuslupavaiheessa. Pohjavesialue merkintään lisätty kaavamääräys velvoittaa kuntaa pyytämään lausunnon ELY-keskukselta ennen rakennuslupien

myöntämistä, kun toimenpiteiden laajuus on varmistunut. Lisäksi kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen 4. tuulivoimalaitoksen sijaintia siirrettiin 148,79 metriä ja 5. tuulivoimalaitoksen sijaintia siirrettiin 46.85 metriä etäämmäs pohjavesialueista.

Valvovana vastuuviranomaisena ELY-keskus ei ole valittanut kaavan hyväksymisestä.

Kunnanhallitus lausuu, että kaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti eikä valittajan esittämä valitus anna perusteita kumota kunnanvaltuuston 6.2.2023 § 4:n mukaista päätöstä kaavan hyväksymisestä.

4. Iin vesiliikelaitoksen virallinen lausuntoa ei ole prosessin aikana esitetty.

Valittajan valitus

Kaavaprosessin aikana ei ole missään vaiheessa esitetty Iin vesiliikelaitoksen virallista lausuntoa. Kunnanvaltuuston päätös on tehty siltä osin puutteellisin tiedoin. Pohjavesialueiden läheisyyteen suunniteltu tuulivoimapuisto vaatii ehdottomasti alueella toimivan Vesiliikelaitoksen virallisen lausunnon. Kyse on alueesta, joka on taloudellisesti ja toiminnallisesti Iin tärkein pohjavesialue. Lausunnossa tulee ottaa huomioon riskit ja taloudelliset vahingot vedenottamoiden menettämisen suhteen.

Kunnanhallituksen lausunto

Iin Vesiliikelaitokselta on pyydetty kirjallisesti lausunnot sekä valmisteluvaiheen (Liite 14) että ehdotusvaiheen kuulemisen yhteydessä (Liite 15). Vesiliikelaitoksen kanssa on pidetty myös yhteistyöpalavereita. Iin Vesiliikelaitos ei lausuntopyynnöistä huolimatta ole jättänyt lausuntoja kaava-aineistoista. Iin Vesiliikelaitos ei ole myöskään jättänyt valitusta kaavan hyväksymisestä. Kunnanhallitus lausuu, että lausuntopyynnot on toimitettu lain mukaisesti Iin Vesiliikelaitokselle kaavavalmistelu eri vaiheissa. Päätös lausumatta jättämisestä on yksin Vesiliikelaitoksen. Näin ollen valittajan valitus ei anna perusteita kumota kunnanvaltuuston 6.2.2023 § 4:n mukaista päätöstä kaavan hyväksymisestä.

5. Juomavesidirektiivin mukaisia vaatimuksia ei ole otettu huomioon.

Valittajan valitus

Vuoden 2023 alusta tuli kansallisesti voimaan juomavesidirektiivi. Direktiivi on annettu 16.12.2020 EU:n toiminnasta annetun sopimuksen (SEUT) 192 artiklan 1 kohdannoilla ja tullut voimaan 12.1.2021. Direktiivin keskeisenä ajatuksena on talousveden laadun turvaaminen raakaveden laatuun vaikuttavien tekijöiden ja talousvettä toimittavien laitosten vedentuotantoketjun riskinarvioinnin ja riskienhallinnan keinoin. Vesienhoidossa kerättävät tiedot pohja- ja pintavesimuodostumien tilaan kohdistuvista paineista ja ihmistoiminnan vaikutuksesta, vesihuoltolaitosten raakaveden seuranta ja veden toimitusketjuun liittyvien riskien arviointi sekä talousveden laadun valvonta tulee pystyä nivomaan tiiviiksi toisiaan tukevaksi kokonaisuudeksi niin lainsäädännöllisesti kuin käytännön riskienhallintatyön ja valvonnan osalta. Vesimuodostumien seurantatiedot ja talousveden tutkimustulokset tulee saada nykyistä kattavammin ympäristösuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmiin.

Kunnanhallituksen lausunto

Kaavatyön eri vaiheissa, hyväksytyssä kaavassa ja sen rakentamista ohjaavissa määräyksissä on kaikin tavoin turvattu pohjavedet ja näin ollen juomavesidirektiivin mukaiset vaatimukset on otettu siinä määrin huomioon, mikä kaavassa on tarkoituksenmukaista. Juomaveden laatua valvovat eri viranomaiset omilla vastuualueillaan. Kunnanhallitus lausuu, että valittajan valitus ei anna perusteita kumota kunnanvaltuuston 6.2.2023 § 4:n mukaista päätöstä kaavan hyväksymisestä.

6. Iin kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma tarvitaan ennen kuin alueen muusta maankäytöstä päätetään

Valittajan valitus

Iin kuntaan ollaan laatimassa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämistä koskevan alin 19.12.2014/1263 mukaista pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaa. Suunnitelma on kirjattu yhdyskuntalautakunnan painopistealueeksi vuodelle 2023. Suojelusuunnitelman tavoitteena on ennalta ehkäistä pohjaveden laadun heikkeneminen ja turvata pohjaveden määrällinen tila. Tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeää saada kattavaa tietoa pohjavesialueiden maaperä- ja pohjaesiolosuhteista ja pohjavesialueille sijoitettavista pohjaveden laatuun tai määrään vaikuttavista toiminnoista.

Kunnanhallituksen lausunto

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päätavoitteena on turvata pohjavesiesiintymien vesivarojen käyttö ja välttää pohjaveden laatua ja määrää pilaavaa tai heikentävää toiminta pohjavesialueilla. Suunnitelmassa muun muassa kartoitetaan pohjavettä vaarantavat riskitekijät ja määritetään tarvittavat suojelutoimenpiteet. Koko Iin kunnan alueelle toteutettavalla suunnitelmalla ei ole vaikutusta Kivasinkankaan tuulivoimapuiston kaava-alueelle, sillä se ei korvaa kaavatyössä tehtävää tarkempaa ja kaava-aluekohtaista selvitystyötä ja maatutkaluotausta. Se ei myöskään vapauta tai korvaa MRL:n ja YL:n mukaisia vaatimuksia koskien kaavan valmistelua, kaavan sisältöä ja rakentamista sekä pohjavesien huomioon ottamista. Kunnanhallitus lausuu, että valittajan valitus ei anna perusteita kumota kunnanvaltuuston 6.2.2023 § 4:n mukaista päätöstä kaavan hyväksymisestä.

Iin kunnanhallitus toteaa lopuksi seuraavaa

Kaavoitusprosessi on edennyt maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisesti ja tuulivoimaosayleiskaava on laadittu tuulivoimarakentamisen mahdollistamiseksi ja ohjaamiseksi. Ottaen huomioon tuulivoimayleiskaavan laadintaa ohjaavat lait ja periaatteet, maakuntakaavan ohjausvaikutus sekä hankkeen aikana tehdyt selvitykset ja vuorovaikutus, Iin kunnanhallitus toteaa, että Iin kunnanvaltuuston päätös on lainmukainen. Valittajan valituksessa ei ole esitetty mitään sellaista, jonka johdosta päätös tulisi kumota.

Pyydämme kunnioittavasti, että hallinto-oikeus huomioi valituksen johdosta annetun lausunnon ja siinä esitetyt perustelut ja pysyttää voimassa Iin kunnanvaltuuston päätöksen 06.02.2023 § 4 kokonaisuudessaan ilman asian palauttamista uudelleen käsiteltäväksi. Samalla pyydämme, että hallinto-oikeus hylkää valittajan Iin kunnalle esittämän vaatimuksen valittajan oikeudenkäyntikulujen ja niiden korkojen maksamisesta.

Iissä 8.5.2023

Iin kunnanhallitus

Liitteet

- Liite 1. Kivasinkankaan_YK_hyväksytty_06022023_10000
- Liite 2. lin Kivasinkankaan tuulivoimapuiston_yk_SELOSTUS_hyv
- Liite 3. Kivasinkankaan yk_OAS_22-06-2022
- Liite 4. li-Kivasin Tuulivoima Oy_Maatutkaluotausraportti
- Liite 5. lin Kivasinkankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaava, arkeologinen inventointi
- Liite 6. lin Kivasinkankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaava, arkeologinen lisäinventointi
- Liite 7. lin Kivasinkankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaava, luontoselvitys
- Liite 8. lin Kivasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava, vastineet valmisteluvaiheen aineistosta saatuun palautteeseen
- Liite 9. lin Kivasinkankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaava, näkymäalueanalyysit ja valokuvasovitteet
- Liite 10. Kivasinkankaan melu- ja varjostusmallinnusten selvitys_20221205_liitteinen
- Liite 11. Kivasinkankaan tuulivoimaoyk_ehdotus_lausuntopyyntö
- Liite 12. Kivasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan 1. viranomaisneuvottelu
- Liite 13. Kivasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan 2. viranomaisneuvottelu
- Liite 14. Lausuntopyyntö Kivasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmisteluaineisto
- Liite 15. Lausuntopyyntö Kivasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan ehdotusvaihe
- Liite 17. Maanomistajakirje_vireilletulo_OAS 30.10.2020
- Liite 18. Vastine kaavaehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin_2-01-2023